

Sygnatura akt XVIII C 864/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 11 września 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Ławrynowicz

Protokolant: st.sekr. sąd. Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2018 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa

J. W. i B. K.

przeciwko

S. O.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wokalnności

1. w całości pozbawia wykonalności nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 18 czerwca 2002 r. w sprawie XII Nc 213/2002/09, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 17 marca 2013 r., orzekający obowiązek zapłaty przez J. W. na rzecz S. O. kwoty 39.557,57 zł (trzydzieści dziewięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt siedem złotych i pięćdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty oraz z kosztami procesu w kwocie 4.517,25 zł (cztery tysiące pięćset siedemnaście złotych i dwadzieścia pięć groszy), na który to tytuł wykonawczy została również nadana klauzula wykonalności przeciwko małżonce dłużnika – B. W. postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 10 kwietnia 2003 r. wydanym w sprawie XII Co 128/02/9;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 11.406 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz

Sygnatura akt XVIII C 864/18

UZASADNIENIE

W dniu 28 maja 2018 r. powodowie J. W. i B. K. wnieśli pozew przeciwko S. O. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty wydanego w dniu 18 czerwca 2002 r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Nc 213/2002/9, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 17 marca 2013 r., orzekającego obowiązek zapłaty przez J. W. kwoty 39.557,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 517,25 zł tytułem wpisu i kwotę 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, na który to tytuł wykonawczy została nadana również klauzula wykonalności przeciwko małżonce dłużnika tj. B. K. (poprzednio W.). Jako roszczenie ewentualne powodowie wnieśli o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty wydanego w dniu 18 czerwca 2002 r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Nc 213/2002/9, w części dotyczącej odsetek ustawowych od

kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia 26 stycznia 2015 r. i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia 26 stycznia 2015 r.

Jednocześnie powodowie wnieśli o udzielenie zabezpieczenia poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu T. B. KM 207/18 z wniosku S. O. przeciwko J. W. do czasu prawomocnego rozpoznania niniejszej sprawy.

Powód argumentował, że pozwany na podstawie prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydanego w sprawie XII Nc 213/2002/9 Sądu Okręgowego w Poznaniu, wszczął egzekucję po 16 latach, licząc od daty wydania nakazu zapłaty, a w dniu 1 marca 2018 r. powód dowiedział się o wszczęciu postępowania na podstawie tegoż nakazu zapłaty, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 17 czerwca 2013 r. Po otrzymaniu zajęcia od komornika powód nie zgadzał się z zasadnością postępowania egzekucyjnego ze względu na przedawnienie roszczenia głównego, ewentualnie przedawnienia odsetek naliczonych przez komornika za okres od stycznia 2002 r. do 21 lutego 2018 r. – 16 lat wstecz, które wynoszą 75.702,01 zł. Przed wytoczeniem powództwa, powód pismem z dnia 3 kwietnia 2018 r. wezwał pozwanego do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Pozwany odebrał w dniu 6 kwietnia 2018 r. wezwanie, ale się do niego nie ustosunkował, a komornik nadal prowadzi egzekucję, która jest w części skuteczna.

Powód, powołując się na datę, w której pozwany złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności, jak też na dzień uprawomocnienia się nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 18 czerwca 2002 r. w sprawie XII C Nc 13/2002/9, podniósł zarzut przedawnienia całości stwierdzonego tymże nakazem zapłaty ze względu na upływ 10 letniego terminu (art. 125 § 1 k.c.) liczonego od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty wydanego w sprawie XII Nc 213/2002/9 do dnia złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na tenże nakaz zapłaty.

Z ostrożności procesowej, w przypadku gdyby okazało się, że 10 - letni termin przedawnienia został skutecznie przerwany przez pozwanego, powód podniósł zarzut przedawnienia odsetek naliczonych przez komornika za okres od stycznia 2002 r. do dnia 21 lutego 2018 r. – 16 lat wstecz, które wynoszą 75.702,01 zł. W tym zakresie strona powodowa wyjaśniła, że w trakcie biegu trzyletniego terminu przedawnienia pozwany nie wszczął wcześniej egzekucji u komornika, wskazując, że wniosek o wszczęcie egzekucji datowany był na dzień 27 stycznia 2018 r. W konsekwencji powyższego, w ocenie powoda, przedawnieniu uległy odsetki ustawowe liczone od kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia 26 stycznia 2015 r. i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia 26 stycznia 2015 r.

Postanowieniem z dnia 7 czerwca 2018 r. Sąd udzielił powodowi zabezpieczenia w ten sposób, że do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu T. B. pod sygnaturą KM 207/18 z wniosku S. O. (k. 26 – 31).

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 czerwca 2018 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając powyższe, pozwany wskazał, że na podstawie tytułu wykonawczego, tj. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 czerwca 2002 r. wydanego w sprawie XII C NC 13/2002/9 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, skierował przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne, które kolejno zostało umorzone w części dotyczącej nieruchomości na podstawie postanowienia organu egzekucyjnego z dnia 20 maja 2006 r. wydanego w sprawie o sygn. akt KM 1226/04. Pozwany wskazał przy tym, że przedmiotowe rozstrzygnięcie nie zostało nigdy mu doręczone ani jego pełnomocnikowi, w związku z czym pozwany złożył wniosek o wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego. Pozwany podkreślił przy tym, że odpis postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w części dotyczącej egzekucji z nieruchomości dostarczony został pozwanemu dopiero w lipcu 2013 r. Tym samym w ocenie pozwanego, w sprawie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia poprzez skuteczne złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Przy tym, pozwany podkreślił, że treść postanowienia komornika z dnia 20

maja 2006 r. wskazuje, że postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wyłącznie wobec określonych w jego treści nieruchomości.

W piśmie procesowym z dnia 17 lipca 2018 r. powodowie dodatkowo powołali się na sprzeczność z zasadami współzycia społecznego działań pozwanego, który dochodzi swoich należności od pozwanego po upływie ponad 16 lat w sytuacji, gdy przez ostatnie lata pozwany wykazywał się beczynnością oraz brakiem zainteresowania swoimi sprawami (k. 54 – 57).

Na rozprawie w dniu 11 września 2018 r. pełnomocnik pozwanego podniósł, że wobec otrzymania przez pozwanego postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego sprawie o sygn. akt V KM 1226/04 w 2013 r., dopiero od tej daty zaczął biec 10-letni termin przedawnienia roszczenia. Jednocześnie pełnomocnik pozwanego wniósł o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu z uwagi na stan zdrowia poprzedniego pełnomocnika adwokata A. W., jak też jego śmierć oraz okoliczności zewnętrzne niezależne od pozwanego, które doprowadziły do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. W. w roku 2002 prowadził działalność gospodarczą w zakresie hodowli i uboju drobiu. Powód utracił płynność finansową wobec nieprzewidzianego spadku cen drobiu i zaległości płatniczych kontrahentów. W następstwie powyższego, powód popadł w zadłużenie wynoszące łącznie około 2 milionów złotych. Wśród ówczesnych wierzycieli powoda, oprócz kredytujących go banków, był także pozwany S. O..

Bezsporne, nadto dowód: przesłuchanie powoda – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 11 września 2016 r. 00:10:12 – 00:15:42 (płyta CD – k. 80).

Nakazem zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydanym w sprawie XII Nc 213/2002/9 Sąd Okręgowy w Poznaniu zobowiązał powoda J. W. by zapłacił na rzecz pozwanego S. O. 39.557,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty oraz 517,25 zł tytułem wpisu i 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. W postępowaniu tym wierzyciela reprezentował profesjonalny pełnomocnik - adwokat A. W..

Powyższy nakaz stał się prawomocny w dniu 5 lipca 2002 r.

Wnioskiem z dnia 5 lipca 2002 r. wierzyciel (S. O.) wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności na powyższe rozstrzygnięcie. Klauzula została nadana na rzecz wierzyciela w dniu 9 lipca 2002 r.

Dowód: nakaz zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r., zarządzenie z dnia 9 lipca 2002 r., wniosek wierzyciela z dnia 5 lipca 2002 r. wraz z zarządzeniem o nadaniu klauzuli wykonalności z dnia 9 lipca 2002 r. (akta sprawy XII Nc 213/2002/9 SO w Poznaniu k. 17, 20 i 21), przesłuchanie pozwanego – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 11 września 2016 r. 00:16:56 – 00:32:34 (płyta CD – k. 80).

Wnioskiem z dnia 12 grudnia 2002 r. wierzyciel S. O. działając przez swojego pełnomocnika wniósł o nadanie nakazowi zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. klauzuli wykonalności przeciwko ówczesnej małżonce J. B. W. (obecnie K.). Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2003 r. klauzula na powyższy nakaz nadana została również przeciwko małżonce dłużnika. Postanowienie to stało się prawomocne w dniu 18 kwietnia 2003 r.

Dowód: wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z dnia 12 grudnia 2002 r., postanowienie z 10 kwietnia 2003 r. (akta sprawy XII Co 128/02/9 SO w Poznaniu k. 1 i 14).

Na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 czerwca 2002 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, przeciwko powodom jako dłużnikom, wszczęte zostało na wniosek S. O. postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym w Poznaniu w sprawie o sygn. akt V KM 1226/04.

Postępowanie to zgodnie ze wskazaniem wierzyciela prowadzone było z nieruchomości położonych pod adresem K., przy ul. (...), KW (...).824 oraz w K., przy ul. (...), KW (...).824.

Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 20 maja 2006 r. Odpis tego postanowienia wraz z tytułem wykonawczym, tj. nakazem zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydanym w sprawie XII NC 213/2002/9 został doręczony pełnomocnikowi wierzyciela S. O. - adw. A. W. w dniu 25 maja 2006 r. Postanowienie o umorzeniu egzekucji stało się prawomocne w dniu 13 czerwca 2006 r.

Dowód: postanowienie z dnia 20 maja 2006 r. o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt V KM 1226/04 (k. 38), pismo z dnia 20 sierpnia 2004 r. (k. 58), dokument zwrotnego potwierdzenia odbioru (k. 59 – 59v).

Wnioskiem z dnia 26 listopada 2012 r. pozwany S. O. wystąpił o ponowne wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego tytułu stanowiącego nakaz zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydany w sprawie XII Nc 213/2002/9 i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko J. W. i małżonce dłużnika B. W.. Uzasadniając powyższy wniosek pozwany wskazał, że reprezentujący go pełnomocnik adwokat A. W. zakończył prowadzenie swojej działalności w związku z przejściem na emeryturę, z kolei z Okręgowej Rady Adwokackiej nie ma możliwości pozyskać akt, w których tytuł wykonawczy winien się znajdować.

Postanowieniem z dnia 7 marca 2013 r. tutejszy Sąd orzekł o wydaniu pozwanemu S. O. tytułu wykonawczego w miejsce utraconego tytułu, stanowiącego nakaz zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydany w sprawie XII Nc 213/2002/9 i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko J. W. i małżonce dłużnika B. W. – zgodnie z postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2003 r. wydanym w sprawie XII Nc 128/02.

Dowód: wniosek z dnia 26 listopada 2012 r., postanowienie z dnia 7 marca 2013 r. (akta sprawy o sygn. XII Co 128/02/9 SO w Poznaniu - k. 18 i 43), przesłuchanie pozwanego – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 11 września 2016 r. 00:16:56 – 00:32:34 (płyta CD – k. 80).

Na nakaz zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. w dniu 17 czerwca 2013 r. została nadana klauzula wykonalności zgodnie z postanowieniem z dnia 7 marca 2013 r.

Dowód: nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 czerwca 2002 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 17 czerwca 2013 r. (akta sprawy o sygn. XII Nc 213/2002/9 SO w Poznaniu - k. 17).

Pismem datowanym na dzień 9 lipca 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu Z. G. na uprzedni wniosek pozwanego przesłał mu odpis postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt KM 1226/04.

Dowód: pismo z dnia 9 lipca 2013 r. (k. 39), przesłuchanie pozwanego – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 11 września 2016 r. 00:16:56 – 00:32:34 (płyta CD – k. 80).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu T. B. w dniu 21 lutego 2018 r. wszczął egzekucję w sprawie KM 207/18 z wniosku S. O. przeciwko J. W. na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. wydanego w sprawie XII Nc 213/2002 i postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 7 marca 2013 r. w sprawie XII Co 128/02, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 17 czerwca 2013 r. co do całości zasądzonego roszczenia i kosztów procesu. Pismem z dnia 27 lutego 2018 r. powód w ramach toczącego się postępowania egzekucyjnego został wezwany do złożenia wykazu majątku. Pismem z dnia 27 lutego 2018 r. powód został zawiadomiony o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego w banku (...).

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego z dnia 21 lutego 2018 r. sygn. akt KM 207/18 (k. 11 - 12v), wezwanie do złożenia wykazu majątku z dnia 27 lutego 2018 r. (k. 13 – 13v), zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego z dnia 27 lutego 2018 r. (k. 14 – 15).

Pismem z dnia 3 kwietnia 2018 r. powód wezwał pozwanego do umorzenia egzekucji pod rygorem złożenia pozwu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. W piśmie tym powód podniósł zarzut przedawnienia dochodzonego przez pozwanego roszczenia w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym z uwagi na upływ 10-letniego terminu przedawnienia roszczenia. Powód w piśmie tym podniósł także, z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby nie upłynął 10 letni okres przedawnienia roszczenia głównego, zarzut przedawnienia odsetek ustawowych za opóźnienie egzekwowanych w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt KM 207/18. Wezwanie to zostało pozwanemu skutecznie doręczone w dniu 6 kwietnia 2018 r. Pozwany nie odpowiedział na skierowane do niego wezwanie powoda ani nie podjął czynności w celu zawieszenia bądź umorzenia egzekucji.

Bezsporne, nadto dowód: wezwanie do umorzenia egzekucji z dnia 3 kwietnia 2018 r. wraz z dokumentem zwrotnego potwierdzenia odbioru korespondencji (k. 20 - 22).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zabranego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów, w tym dokumentów znajdujących się w aktach sprawy tutejszego Sądu o sygn. akt XII Nc 213/02 i XII Co 128/02 oraz częściowo dowodu z przesłuchania stron.

Autentyczność ani prawdziwość dokumentów prywatnych i nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw do tego, aby uczynić to z urzędu. Sąd uznał dokumenty zgromadzone w sprawie jako dowody w całości za wiarygodne.

Postanowieniem z dnia 11 września 2018 r. Sąd pominął dowody z dokumentów w aktach sprawy o sygn. akt KM 207/18 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu T. B., poza dokumentami z tych akt złożonymi do akt niniejszej sprawy. Sąd miał bowiem na względzie, że do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wystarczające były dokumenty zgromadzone w aktach sprawy przedłożone przez strony. Stąd też przeprowadzenie dodatkowego dowodu, którego przedmiotem byłyby akta sprawy o sygn. akt KM 207/18 uznać należało za zbędne i prowadzące jedynie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania w sprawie.

Za wiarygodny, aczkolwiek przydatny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jedynie w nieznacznym zakresie, Sąd uznał dowód z przesłuchania stron. W ocenie Sądu zarówno zeznania powoda J. W., jak i pozwanego S. O. były szczerze i spontaniczne. Strony w swoich zeznaniach potwierdziły okoliczności niesporne w niniejszej sprawie, a dotyczące istniejących względem powoda wierzytelności pozwanego, prowadzonego wobec powoda postępowania egzekucyjnego oraz jego bezskuteczności. Nie miały przy tym znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy zeznania pozwanego na temat przyczyn jakie legły u podstaw jego decyzji o wytoczeniu przeciwko powodowi postępowania egzekucyjnego w 2018 r. Zeznania pozwanego w tym zakresie nie dotyczyły bowiem przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, który koncentrował się na zbadaniu zasadności podniesionego przez stronę powodową zarzutu przedawnienia roszczeń stwierdzonych nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 18 czerwca 2002 r.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powodowie J. W. oraz B. K. (dawniej W.) domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty wydanego w dniu 18 czerwca 2002 r. przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Nc 213/2002/9, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 17 marca 2013 r., orzekającego obowiązek zapłaty przez J. W. kwoty 39.557,57 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 3.216,11 zł od dnia 2 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.340,46 zł od dnia 14 stycznia 2002 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 517,25 zł tytułem wpisu i kwotę 4.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, na który to tytuł wykonawczy została nadana również klauzula wykonalności przeciwko ówczesnej małżonce dłużnika tj. B. K. (poprzednio W.). Powód podniósł zarzut przedawnienia całości roszczenia dochodzonego przez pozwanego ze względu na upływ 10 letniego terminu (art. 125

§ 1 k.c.) liczonego od dnia uprawomocnienia się nakazu zapłaty wydanego w sprawie XII Nc 213/2002/9 do dnia złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na tenże nakaz zapłaty.

Podstawę prawną tak sformułowanego żądania stanowi z art. 840 § 1 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala zatem na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparty na przyczynach materialnoprawnych, czyli podstawach wymienionych w punktach 1 do 3 § 1 omawianego przepisu. Zatem dłużnik może żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części, albo jego ograniczenia powołując się na podstawę określoną ściśle w przepisach artykułu 840 § 1 pkt 1 do 3 k.p.c.

Mając na względzie stanowisko powodów, swoje roszczenie opierają oni na normie 840 § 1 pkt 2 k.p.c. twierdząc, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Zdarzeniem tym w niniejszej sprawie miał być upływ terminu przedawnienia określonego w art. 125 § 1 Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 125 § 1 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat sześciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy; jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Powyższy przepis został zmieniony w zakresie długości terminu przedawnienia ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104), która w art. 5 ust. 1 i 2 stanowi, że do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy kodeksu cywilnego, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą; jeżeli zgodnie z kodeksem cywilnym, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy; jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Z ustaleń w sprawie wynika, że termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. rozpoczął swój bieg w dniu 5 lipca 2002 r. Termin 10 –letni upływałby zatem w dniu 5 lipca 2012 r., a termin sześcioletni liczony od dnia 9 lipca 2018 r. w dniu 9 lipca 2024 r. W sprawie zastosowanie ma zatem art. 125 § 1 k.c. w dotychczasowym brzmieniu, określający 10-letni termin przedawnienia.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na owo.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że czynności, których dokonanie przerywa bieg przedawnienia, to w szczególności:

- 1) wytoczenie powództwa przed sądem arbitrażowym lub państwowym co do roszczeń objętych żądaniem pozwu,
- 2) wniesienie powództwa wzajemnego przed takim sądem również co do roszczeń objętych pozwem wzajemnym lub z niego wynikających,
- 3) wezwanie do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanego w trybie przewidzianym w art. 194 lub 195 k.p.c. ,
- 4) przystąpienie do sprawy w charakterze powoda w trybie przewidzianym w art. 195 i 196 k.p.c.,
- 5) zawezwanie do próby ugodowej w trybie art. 185 k.p.c.,
- 6) podniesienie w toku procesu zarzutu potrącenia,
- 7) złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji (art. 796 k.p.c.),
- 8) ogłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym,
- 9) złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na tytuł egzekucyjny.

Z ustaleń w sprawie wynika, że trzykrotnie wierzyciel podejmował czynności prowadzące do przerywania biegu terminu przedawnienia.

Pierwszy raz w związku z wnioskiem wierzyciela (S. O.) z dnia 5 lipca 2002 r. o nadanie klauzuli wykonalności na nakaz zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. Czynność ta jednak nie mogła przerwać terminu skoro sam termin rozpoczął swój bieg w tym samym dniu.

Druga czynność to wniosek wierzyciela (S. O.) z dnia 12 grudnia 2002 r. o nadanie klauzuli wykonalności na tenże nakaz przeciwko małżonce dłużnika. Postępowanie w tej sprawie zakończyło się wydaniem postanowienia prawomocnego w dniu 18 kwietnia 2003 r. 10-letni termin przedawnienia zaczął zatem swój bieg na nowo z dniem 18 kwietnia 2003 r. i upłynął w dniu 18 kwietnia 2013 r.

Trzecią czynnością było złożenie przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości, co skutkowało wszczęciem przez Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym w Poznaniu sprawy V KM 1226/04. Czynność ta jako czynność przed organem powołanym do egzekwowania roszczeń danego rodzaju, przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia, przerywała bieg terminu przedawnienia do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Termin przedawnienia zaczął biec na nowo z dniem 13 czerwca 2006 r. Za bezskuteczny należy przy tym uznać zarzut strony pozwanej, że postanowienie z dnia 20 maja 2006 r. o umorzeniu egzekucji nie zostało nigdy doręczone ani jemu ani jego pełnomocnikowi i dlatego pozwany złożył wniosek o wydanie tytułu wykonawczego w miejsce utraconego i wniosek do Komornika o doręczenie odpisu postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. W sprawie zostało ustalone, że odpis postanowienia z dnia 20 maja 2006 r. został doręczony pełnomocnikowi wierzyciela – adw. A. W. w dniu 25 maja 2006 r., a czynności pełnomocnika strony są skuteczne wobec samej strony. W tym kontekście ustalona okoliczność, że odpis postanowienia z dnia 20 maja 2006 r. został doręczony pozwanemu, na wniosek skierowany do Komornika, w lipcu 2013 r., nie ma znaczenia dla przerywania biegu terminu przedawnienia.

Termin przedawnienia zaczął zatem swój bieg na nowo w dniu 13 czerwca 2006 r. tj. w dniu umorzenia postępowania egzekucyjnego.

Nietrafny jest zarzut pozwanego, że postanowienie o umorzeniu egzekucji z nieruchomości nie zakończyło całego postępowania egzekucyjnego, a tym samym nie rozpoczął się na nowo bieg terminu przedawnienia. W sprawie ustalone zostało bowiem, że egzekucja w sprawie V KM 1226/04 Komornika Sądowego Rewiru V przy Sądzie Rejonowym w Poznaniu prowadzona była tylko i wyłącznie z nieruchomości.

Jak zostało ustalone, postanowieniem z dnia 7 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Co 128/2002, na wniosek wierzyciela z dnia 26 listopada 2012 r., orzekł o wydaniu S. O. tytułu wykonawczego w miejsce utraconego.

Czynność ta jednak nie przerwała biegu terminu przedawnienia albowiem nie należy do czynności przed sądem przedsięwziętych bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, jak tego wymaga art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela w całości pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażony w wyroku z dnia 31 maja 2017 r. (I ACa 1533/16, LEX nr 2365588), że „O ile nie ulega wątpliwości, że bez tytułu wykonawczego nie zostanie wszczęte postępowanie egzekucyjne, o tyle wniosek o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego nie należy do czynności bezpośrednio przedsięwziętych w tym celu, taki charakter ma pierwotne uzyskanie tytułu wykonawczego. Wniosek o wydanie kolejnego tytułu wykonawczego zamiast utraconego nie jest czynnością, o jakiej mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., a jedynie wyrazem dezorganizacji podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą.”.

Mają zatem na względzie, że 10-letni termin przedawnienia zakończył się z dniem 13 czerwca 2016 r., a ponowna egzekucja na podstawie nakazu zapłaty z dnia 18 czerwca 2002 r. w sprawie XII Nc 213/200/9 została wszczęta w dniu 21 lutego 2018 r., zarzut przedawnienia roszczenia Sąd uznał za skuteczny, a tym samym za skuteczną podstawę w świetle art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości.

Dlatego też Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku uwzględniając żądanie główne w całości.

Bezprzedmiotowy wobec powyższego był zarzut powodów sprzeczności działań pozwanego z zasadami współzycia społecznego.

Wobec uwzględnienia żądania głównego nie było podstaw do rozpoznania żądania ewentualnego zgłoszonego w sprawie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzając od pozwanego na rzecz powoda 11.406 zł tytułem ich zwrotu. Na koszty poniesione przez powoda składają się opłata sądowa od pozwu 5.989 zł, opłata skarbową do pełnomocnictwa 17 zł i koszty zastępstwa procesowego 5.400 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804).

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c., albowiem pozwany, pomimo, że był wzywany do zaprzestania egzekucji wobec podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia, nie podjął żadnych czynności w kierunku np. zawieszenia postępowania egzekucyjnego do czasu wyjaśnienia sprawy, co skutkowało musiało wniesieniem pozwu. Czynności tych pozwany nie podjął nawet po zapoznaniu się z postanowieniem Sądu z dnia 7 czerwca 2016 r., które w dość jasny sposób przedstawiało przesłanki uprawdopodobnienia roszczenia. Pozwany, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wdał się w spór pomimo dość oczywistego charakteru sprawy. Wniosek pełnomocnika pozwanego o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu z uwagi na stan zdrowia poprzedniego pełnomocnika adwokata A. W., jak też jego śmierć oraz okoliczności zewnętrzne niezależne od pozwanego, które doprowadziły do wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, właśnie w związku z tym, że pozwany w niniejszej sprawie był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, nie zasługiwały na uwzględnienie.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz